

**KÜÇÜK ÖLÇEKLİ ÖĞRETİM
VE
ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE YANSIMA TEKNİKLERİ(*)**

Ass. Dursun GÖKDAĞ

Varsılı yoksulu, Batılısı doğulusu ile tüm uluslar, “Bunalım çağı” denilen düzensiz ve dengesiz bir değişim süreci yaşamaktadırlar. Bilim ve teknolojinin yarattığı bu değişme olgusu, her toplumsal kurum gibi eğitimi de etkilemektedir. Bugün eğitim ve eğitimcilerin önündeki en önemli sorunlardan birisi; insanı, hem bu değişme ve gelişmelere uyum sağlayacak, hem de onları yaratacak güçte yetiştirme sorunudur. Bunun çözümündeki başarı ise, büyük ölçüde öğretmenin niteliğine bağlıdır. Çünkü, öğretimin tüm öğelerini; istenen davranış değişikliğini gerçekleştirecek yönde düzenleyen ve işleten, onlara anlam kazandıran öğretmendir. O nedenle, öğretmenin iyi yetiştirilmesi; yeni kuşakları en iyi şekilde yetiştirme işlevini yerine getirecek bilgi, beceri ve tutumlarla donatılması gerekir.

Küçük ölçekli öğretim (micro-teaching), öğretmen eğitiminin iyileştirilmesi için atılan adımların en umut vericilerinden birisi

---

(*) Bu çalışma, I.B.F. 1980-1981 öğretim yılı Doktora Programında yer alan Eğitim Teknolojisi Seminer Dersi için hazırlanmış bir ödevin kısaltılmış şeklidir.

olarak gözükmektedir. Öğretmenin planlama, öğretme ,yansıma (feedback), yeniden planlama ,yeniden öğretme ve yansıma gibi birbirini izleyen aşamaların tamamına katıldığı; 5 ya da 10 dakikalık bir sürede 4 veya 5 öğrenciye sunulan derse küçük ölçekli öğretim denir. Anlaşıldığı üzere küçük ölçekli öğretimde bir konu iki kez sunulur. İlk sunumdan sonra alınan yansımanın ışığında aynı konu yeniden planlanır, öğretilir ve yasıma alınarak küçük ölçekli öğretim çemberi tamamlanmış olur.

Özündeki ekonomiklik nedeniyle hem ders süresi kısadır, hem de az sayıda öğrenci ile yapılabilir. İyi öğretebilmek için gerekli becerilerin yalnız biri üzerinde alıştırmalar yapılmasına ve hızla geliştirilmesine olanak veren bir yöntemdir. Ayrıca, yeni ders araçlarının bulunup geliştirilmesinde önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Bu üstünlükleri nedeniyle, değişik öğretmen eğitimi tekniklerinin etkinliklerini ölçmede de ülküsel olarak kabul edilmektedir.

1960'lardan beri ABD'deki kimi üniversite ve enstitülerde öğretmen eğitimi amacıyla kullanılmaktadır. Gerek hizmet öncesi, gerekse hizmet için eğitimde giderek yaygınlaşan bu yöntem Türkiye'de çok az bilinmektedir. Bu yazının amacı, küçük ölçekli öğretimin nasıl kurulup işletildiğini açıklamaktır. Sekiz yıllık temel eğitim uygulaması için eleman yetiştirme; ilk ve orta dereceli okullardaki öğretmenlerin niteliği konularının Türk Ulusal Eğitiminin gündeminde olduğu bir dönemde küçük ölçekli öğretimin bilinmesinin yararlı olacağı kanısındayız. Bu tanıtma, Ohio Eyalet Üniversitesi Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezince gerçekleştirilen bir küçük ölçekli öğretim projesi üzerinde yapılmıştır.

Araştırmanın kısa bir özeti verildikten sonra, sorunu, çalışmanın amaçları ve denenceleri; daha sonra da ayrıntılı olarak yöntemi üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Özeti

Bu projede, birbirlerinden farklı üç öğretmen eğitimi yansıma (feedback) tekniğinin karşılaştırılması yapılmıştır. Karşılaştırılan teknikler şunlardır:

- 1) Yüz-yüze görüşme (face-to-face conference).
- 2) Yüz-yüze görüşme ve görüntü ile yansıma (face-to-face conference with video feedback).

3) Uzaktan ses ve görüntü ile yansıma (remote audio with video feedback).

Mesleki ve Teknik Öğretmen Eğitimi Programları; bu projenin plandığı 1967'de, küçük ölçekli öğretim ve görüntü kaydının yapılması için gerekli laboratuvar olanaklarına sahip değildi. O nedenle, bu tekniklerin sınanması, öğretmen eğitimine benzeştirilmiş (simulated) bir labarotuvuar ortamında yapılmıştır.

Araştırma için seçilen toplam 12 gönüllü öğretmen, rastlantısal olarak üç uygulama grubuna ayrılmıştır. Bu 12 öğretmenin her biri, üç haftalık bir süre içinde, beşer dakikalık beş öğretim oturumuna (teaching session) katılarak, ders verme becerilerini geliştirme uygulamaları yapmışlardır. Her öğretim oturumu, dört öğrencisi, giriş, sunuş (presentation), uygulama ve değerlendirme aşamaları ile tam bir dersti. İlk oturum ön test verilerini sağlamış, öteki dört oturum ise, iki ayrı konunun öğretimi ve yeniden öğretimi şeklinde; yani küçük ölçekli öğretim yöntemine uygun olarak yapılmıştır. Küçük ölçekli öğretimde 1) planlama, 2) öğretim, 3) yansıma alma, 4) yeniden planlama, 5) yeniden öğretme ve 6) yansıma alma aşamaları vardır. Denek öğretmenler, yansıma alma aşamalarında; yani 3 ve 6. aşamalarda, öğretmen eğitimcilerinden yardım görmüşlerdir. Yapılan tüm oturumların görüntüleri kaydedilmiş ve iki kişilik özel bir grup tarafından, daha sonra izlenerek değerlendirilmiştir.

Hem yansıma sürecini kolaylaştırma ve yönlendirmede, hem de denenen üç tekniğin karşılaştırılmasında kullanılacak verileri sağlamada, özel olarak geliştirilmiş bir değerlendirme formu (Bak: EK) kullanılmıştır.

Her üç öğretmen gruplarının bir oturum sonundaki ortalama başarı derecelerinin varyans çözümlemesine göre, öğretim oturumları boyunca grupların gösterdikleri başarılar arasındaki farklılık, .05 düzeyine göre anlamlı bulunmamıştır. Yalnız yansıma gruplarının üçüncü oturumdaki başarıları, .01 düzeyinde anlamlı farklılık göstermiştir. Ayrıca, yüz-yüze görüşme ve görüntü ile yansıma gru-

---

(*) Calvin J. Cotrel and Charles R. Doty, Assessment of Micro- Teaching and Video Recording in Vocational and Technical Teacher Education: Phase I - An Analysis of Face-to-Face, Video, Remote Audio Feedback Techniques, Research and Development Series No. 19 (Ohio: The Center for Vocational and Technical Education, The Ohio State University, 1971.)

bu, dördüncü oturumda başarısını arttırırken, öteki iki grup başarı ortalamasını düşürmüştür.

Çalışmada, projeye katılan öğretmenlerin, öğretmen eğitimi tekniklerinin geliştirilmesi için yaptıkları öneriler ile araştırmacıların özel görüşlerine de yer verilmiştir

Araştırmada şu sonuca varılmıştır: Her üç yansıma tekniği de alan uygulamalarında kullanılabilir. Ancak, uzaktan (remote) yansıma tekniklerinde değişiklikler yapılması gerekmektedir.

Sorun

Sonuçları 1971 yılında yayınlanan bu araştırmanın yapılmasında şu sorundan yola çıkılmıştır: Mesleki ve Teknik Eğitim, öğretmen eğiticisi sıkıntısı çekmektedir. Yanısıra, bu konuda yapılan araştırmalar öğretmen yetiştirme programlarının, dolayısıyla öğretmenlerin yetersiz olduğunu göstermektedir. Ayrıca, sayıları gittikçe artan öğretmenlere götürülen destek hizmetler görece olarak azalmakta ,hizmet içi eğitimleri savaşlanmaktadır. Bu gerçeklere karşın, bu güne kadar ne öğretmen eğitiminin iyileştirilmesi çabaları artmış, ne de sorunun olası çözümlerini ortaya koyacak araştırmalar yoğunlaştırılmıştır.

Mesleki ve Teknik Öğretmen Eğitiminde bu sorunlar yaşanırken, Stanford Üniversitesi ile kimi enstitüler, küçük ölçekli öğretim ve görüntü kaydını, ilk ve orta dereceli okul öğretmenlerinin yetiştirilmesinde başarı ile kullanmaktaydılar.

Amaç

Projenin genel amacı, benzeştirilmiş (simulated) mesleki öğretmen eğitimi koşullarında, kimi öğretmen eğitimi yansıma teknikleri geliştirip olabilirliğini sınamak, değerlendirme araçları ile öğretim gereçlerine katkıda bulunmaktır.

Bu genel amaca ulaşabilmek için şu sorulara yanıt aranmıştır:

1) Öğretmen başarısı açısından aşağıdaki üç yansıma tekniğinin karşılaştırmalı üstünlükleri nelerdir?

- a) Yüz-yüze görüşme
- b) Yüz-yüze görüşme ve görüntü ile yansıma.
- c) Uzaktan ses ve görüntü ile yansıma.

2) Öğretmenlerin, öğretmen eğitimi yansıma teknikleri ile mesleki ve teknik öğretmen eğitiminde sınanan gereçlere olan tepkileri nelerdir?

3) Öğretmen eğitimi yansıma teknikleri; alan uygulamaları, ya da devam etmekte olan mesleki öğretmen eğitimi programlarında uygulanabilir mi ?

4) Öğretmen eğitimcileri ile beğimsiz değerlendirme grubunun, öğretmen başarısını değerlendirmeleri benzer midir?

Denence

Bu çalışmada yanıt aranılan soru (üç öğretmen eğitimi yansıma tekniğinin karşılaştırmalı üstünlükleri nelerdir?), araştırmacıları yedi farksızlık denencesi kurmaya götürmüştür.

1) Üç öğretmen eğitimi yansıma grubunun, dört oturumdaki başarı ortalamaları arasındaki fark, istatistiki açıdan anlamlı değildir.

2) Birleştirilmiş yansıma gruplarındaki öğretmenlerin, ikiden beşe kadarki oturumlarda gösterdikleri başarılar arasında, anlamlı istatistiki fark yoktur.

3) Üç öğretmen yansıma grubu ile dört/oturum arasında anlamlı bir etkileşim yoktur. (öğretmen eğitimi yansıma grubu ile oturumun belli bir birleşimi, ortalama başarı derecesinde anlamlı bir farklılık oluşturmayacaktır.)

4) Öğretmen eğitimcileri ile değerlendirme ekibinin değerlendirmeleri açısından, yansıma gruplarının başarı ortalamaları arasında, istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılık yoktur.

5) Dört oturum boyunca, üç yansıma grubu ile iki çeşit değerlendirmeci arasında anlamlı bir etkileşim yoktur. (Bu iki ögenin hiç bir birleşimi ortalama başarı derecesinde anlamlı bir farklılık yaratmaz.)

6) Dört oturum ile iki çeşit değerlendirmeci arasında anlamlı bir etkileşim yoktur. (Bu iki ögenin hiç bir birleşimi ortalama başarı derecesinde anlamlı bir farklılık yaratmaz.)

7) Üç yansıma grubunun puvanları ile, iki çeşit değerlendirmeci ya da dört oturum arasında anlamlı bir etkileşim yoktur. (Bu

üç ögenin hiç bir özel birleşimi ortalama başarı derecesinde anlamlı bir farklılık yaratmaz.)

YÖNTEM

Bu proje, Öğretmen eğitimi programlarına benzeştirilmiş bir ortamda ve uygulamalı olarak yapılmış bir çalışmadır.

Planlama aşamasında, küçük ölçekli öğretim konusuna ilişkin kaynakları taranmıştır. Ayrıca, araştırmmanın yöneticisi ile bir başka görevli, Stanford Üniversitesine giderek; küçük ölçekli öğretimin orta dereceli okul öğretmenlerinin eğitiminde kullanılmasını uygulamalı olarak görüp incelemişlerdir. Projenin ayrıntılı planlamasını da, Stanford Üniversitesi'nden iki uzman danışman olarak çalışmıştır.

Araştırmaya Katılanların Seçimi

Öğretmen Eğiticileri

Çalışmaya, merkezin araştırma işlerinde görev almış, lisans üstü eğitimleri olan, en az yedi yıl öğreticilik ve iki yıl danışmanlık hizmeti yapmış 2 öğretmen eğitici olarak katılmıştır.

Öğretmenler

Bu çalışmaya tarım, iş idaresi ve büro hizmetleri, ev ekonomisi, endüstri ve ticaret eğitimi gibi mesleki hizmet alanlarını temsil eden 12 gönüllü öğretmen katılmıştır. Endüstri ve ticaret eğitim bölümlerinin öğretim yöntemleri dersini alanlar arasından seçilmiştir. Endüstri ve ticaret öğretmenleri ise, resmi okullarda görevli ve üç yıldan az deneyimi olan, mezun olduktan sonra direkt öğretmenliğe başlamış ve okulda öğrendikleriyle kalmış olanlar arasından seçilmiştir.

Öğrenciler

Araştırma için 11 ve 12. sınıflardan toplam 24 öğrenci seçilmiştir. Bunların seçiminde rehberlik servisi ile işbirliği yapılmış; insan ilişkileri iyi, olumlu kişilik özelliklerine sahip olanlar yeğlenmiştir.

Değerlendirme Grubu

İki kişiden oluşan bağımsız bir değerlendirme grubu, küçük ölçekli derslerin görüntü bandlarını izleyip ilgili formları doldurarak öğretmenlerin başarılarını değerlendirmişlerdir. Bunlar, mesleki öğretmen eğitiminde görevli öğretmenler arasından seçilmişlerdir.

Denenen Yansıma Teknikleri

Bu projede denenen üç öğretmen eğitimi tekniği arasındaki ayırım, yansımaların değişik oluşundan ileri gelmektedir.

Yüz-Yüze Görüşme

Bu teknikte, beş dakikalık oturum sona erdiğinde; dersi veren öğretmen, öğrenciler ve öğretmen eğitici, ders verme becerisini ölçme amacıyla geliştirilen formu doldurmuşlardır. Öğrenciler sınıfı terkettikten sonra, öğretmen eğitici formları gözden geçirmiş, sonra da öğretmenle 15 dakikalık bir görüşme yapmıştır. Yapılan bu görüşmenin ışığında; aynı konu, aynı öğretmen tarafından 15 dakika içerisinde planlanarak bir başka dört kişilik gruba sunulup, yukarıda açıklanan şekilde yansıma alınmıştır. Tüm bu işlemler bir buçuk saat içerisinde tamamlanmıştır.

Yüz-Yüze Görüşme ve Görüntü ile Yansıma

Bu teknikte, sunulan dersin kaydedilen görüntülerinden de yararlanılmıştır. Oturum sona erdikten sonra; yine öğretmen eğitici doldurulan formlar değerlendirmiş, devamla dersin kaydını öğretmenle birlikte izlemiştir. Hiç bir konuşmanın olmadığı ilk izlemeden sonra oturumun irdelemesi yapılmış; ve 15 dakika içerisinde yeniden planlanarak, dört kişilik bir başka gruba anlatılmıştır. Bu küçük ölçekli öğretim çemberi de bir buçuk saatte tamamlanmıştır.

Uzaktan Ses ve Görüntü ile Yansıma

Bu kez, öğretmen eğitici verilen dersi kapalı devre televizyon aracılığı ile bitişik bir odada izlemiştir. Öğretmen ve öğrencilerin oturum sonunda doldurdukları formlar, dersin görüntü kaydını yapan görevli tarafından toplanarak öğretmen eğitimcisine getiril-

miştir. Daha sonra öğretmen ve öğrenciler sınıfı terk etmiş, öğretmen eğitici değerlendirme formlarını inceleyerek, gerekli açıklamalarını bir ses bandına okumuştur. Üç gün sonra öğretmen, hem dersinin görüntüsünü izlemiş, hem de öğretmen eğiticisinin doldurduğu ses bandını dinlemiştir. Daha sonra da, 15 dakika içerisinde dersi yeniden planlayarak değişik bir gruba sunup yansıma almıştır.

Geliştirilen Araçlar

Değerlendirme Formu

Öğretmenlerin ders anlatma becerilerini değerlendirmek amacıyla özel olarak geliştirilmiştir (Bak: EK). Bu form, bizzat dersi anlatan öğretmen, öğrenciler, öğretmen eğitici ve değerlendirme grubu tarafından kullanılmıştır.

Öğretmen Sormacası

Toplam sekiz sorudan oluşan bu sormaca, öğretmenlerin, katılmış oldukları öğretmen eğitimi programına olan tepkilerini saptamak amacıyla geliştirilip uygulanmıştır.

Proje için özel olarak geliştirilmiş bir başka araç da, öğretmen eğiticisinin yapacağı işlerin sırası ile nasıl yapılacağını açıklayan yönergedir.

UYGULAMA

Toplam üç hafta süren uygulama, ön deneme diye adlandırılan ilk oturumla başlamıştır. Bu ilk oturum, öğretmenleri çalışmanın akışı konusunda bilgililetmek, onları fiziki çevreye alıştırmak amacıyla yapılmıştır. Grupların bu ilk oturumda aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark istatistikî açıdan anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu, grupların sonraki dört oturumlarını değerlendirmede esas alınmıştır.

İlk oturumdan sonra tüm öğretmen, öğrenci ve öğretmen eğiticilerine; bir dersin nasıl sunulması gerektiğine ilişkin bilgi verilmiş, değerlendirme formundaki maddeler teker teker incelenmiştir. Devamla, izlenen bir küçük ölçekli öğretim filminin değerlendirmesi yapılmış; ve sonuçlar, araştırma ekibinin daha önce yap-

miş olduğu ile karşılaştırılmıştır. Benzer bir çalışma iki kişilik değerlendirme grubu ile de yapılmıştır.

Öğretmenlerin başarılarına ilişkin veriler, öğretmen eğiticisi ile değerlendirme ekibinin puanlamalarından elde edilmiştir. Sunuşlar bittikten sonra, kaydedilen oturumlar rastlantısal olarak sıraya konulmuş ve değerlendirme ekibine izlettirilerek değerlendirilmiştir.

Değerlendirme formunda iki iskala vardır: Başarı iskalasında BAŞARAMADI sıfır (0), BAŞARDI bir (1) olarak puanlanmıştır. Başarı derecesi iskalasında ise, BAŞARAMADI sıfır (0), ÇOK ZAYIF bir (1), ZAYIF iki (2), ORTA üç (3), İYİ dört (4) ve PEKİYİ beş (5) olarak puanlanmıştır.

Öğretmenlerin ikinci sunuları bir başlangıç dersi, üçüncüsü aynı dersin sunumu; dördüncü sunu yeni bir ders, beşincisi ise dördün yinelemesi olmuştur.

Sunular tamamlandıktan sonra, daha önce sözü edilen öğretmen sormacası uygulanmıştır.

Deneysel ve İstatistiki Model

Deneysel Model

Çalışma, yinelenen bir araştırma modeli içerisinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmenleri yansıma gruplarına ayırmada, tabakalı rastlantısal yöntem (stratified random method) kullanılmıştır. Tabakalaşma, farklı hizmet alanlarına ait kişilerin eşit olarak temsili esasına dayandırılmıştır.

Deneysel model

Grup 1	SR	O_1	X_1	O_2	X_1	O_3	X_1	O_4	X_1	O_5
Grup 2	SR	O_1	X_2	O_2	X_2	O_3	X_2	O_4	X_2	O_5
Grup 3	SR	O_1	X_3	O_2	X_3	O_3	X_3	O_4	X_3	O_5

SR = Öğretmenlerin tabakalı rastlantısal olarak gruplara dağılımı

X_1 = Birinci oturum vb. nin gözlem ve değerlendirmesi

O_1 = Denenen bağımsız değişken (yansıma tekniği) 1, vb.

İstatistiki Model

İstatistiki model, öğretim oturumları ve puanlayıcılar üzerinde yinelenebilir ölçümleriyle, bir 3x4x2 (uygulama grupları x öğretim oturumları x puanlayıcılar) faktörler modeldi.

Verilerin çözümlenmesinde, bir Biomedical BMD-O2V bilgisayar programı kullanılmıştır. Ancak, modeldeki yinelenebilir ölçümler için, özel bir uygulama gerekmiştir. Daha önce de değinildiği gibi, denencelerin kabul ya da reddi, .05 anlamlılık düzeyine göre olmuştur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada, üç farklı öğretmen eğitimi yansıma grubundaki öğretmenlerin başarı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Yalnız, üçüncü oturumdan dördüncü oturuma geçildiğinde, yüz-yüze görüşme ve görüntü ile yansıma grubu başarısını yükseltmeyi sürdürürken, öteki iki grup, başarılarını düşürmüşlerdir. Yine üçüncü oturumda, yüz-yüze görüşme ve görüntü ile yansıma grubunun lehine, üç grubun ortalama başarı dereceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Öğretmen eğiticileri ile değerlendirme grubunun puanlamaları benzer bulunmuştur. Ancak, öğretmen eğiticilerinin puanları daha yüksek olmuştur.

Öğretmenlerin uygulama sonunda yanıtladıkları sormaca, bu deneyimi yararlı bulduklarını göstermiştir.

Sonuçlar

Araştırma sonunda şu sonuçlara varılmıştır

- 1) Sınanan öğretmen eğitimi yansıma tekniklerinin her hangi biri, öğretmenlerin ders anlatma becerilerinin geliştirilmesinde bir diğeri kadar yararlı olabilir.
- 2) Uzaktan ses ve görüntü ile yansıma, küçük değişikliklerle öğretmenlerin hizmet için eğitimlerinde bir güç olabilir.
- 3) Geleneksel yüz-yüze görüşme ve görüntü ile yansımanın, küçük ölçekli öğretimde birleştirilmesi, öğretmenlerin özel beceri-

ler edinmedeki başarılarını, eğitimcilerin istedikleri derece ya da hızda artırmayabilir.

4) Her üç öğretmen eğitimi yansıma tekniği de, mevcut öğretmen eğitimi programları içinde uygulanabilir bulunmuştur.

Öneriler

Bu konuda araştırma yapacaklara yardımcı olmak amacıyla, aşağıdaki öneriler yapılmıştır.

1) Ayrı (uzaktan) yansıma (remote feedback) tekniklerine ilişkin çalışmalar desteklenmelidir. Özel sesle yansıma (audio feedback) tekniği bu çalışmada doyurucu olmuştur; ama, asıl ve istenilen olan, görüntü kayıt aygıtının bir ses kuşağının kullanılması yöntemidir. Önerilen bu düzenleme, ayrı bir ses kayıt aygıtına gereksinim bırakmayacak; bu teknik, her türlü deneysel ve alan uygulamalarındaki araç istemini azaltacaktır.

2) Gelecekte yapılacak çalışmaların istatistiki değerlendirmelerinde, yalnız değerlendirme grubunun puanlarının kullanılması önerilmiştir.

3) Gelecekte yapılacak aynı ya da benzer çalışmalarda, bu araştırmada kullanılan aynı ölçme aracının kullanılması önerilmiştir. Ancak aracın sadeleştirilmesi, örneğin, davranış ve puanlama skalalarının basitleştirilmesi gerekir.

EK

DERS DEĞERLENDİRME FORMU

Aşağıdaki maddeler, öğretmeninizin öğretimini değerlendirmenizde kullanılacaktır. Eğer öğretmen bir maddeyi başaramadıysa, yalnız "BAŞARAMADI"yı işaretleyeceksiniz. Öğretmen maddeyi başardıysa; önce "BAŞARDI"yı işaretleyeceksiniz, sonra da "BAŞARI DERECESESİ"ni gösteren sütunu.

Öğretmen dersi anlatırken:

1. Benim davranışlarım açısından dersin amaç ya da amaçlarının ne olduğunu belirtti mi? (örneğin, öğretmen dersin amacı-

nın sizi, yazma, konuşma, tanımlama, karşılaştırma, çözme, yapma, ayırt etme, vb. konularında güçlü kılmak olduğunu söyledi mi?)

2. Amaç ya da amaçların benim gereksinimlerim açısından **niçin** önemli olduğunu açıkladı mı? (Örneğin, amaçların güvenlik, ileride bir iş, yaratıcılık, kendinizi anlama, başkalarını anlama vb. nedenlerle öğrenilmesi gerektiğini belirtti mi?)

3. Dersin amaç ya da amaçlarını gerçekleştirmek için benim **nasıl** bir yol izliyeceğimi belirtti mi? (Örneğin, ne yapacağınızı söyledi mi? Belli kaynakları oku, belli araçları kullan, belli problemleri çöz vb. gibi.)

4. Bana dersin amaçlarını kendi sözcüklerimle anlatmama yetecek bilgi verdi mi? (Örneğin, dersin amaçlarını zorlanmadan açıklayabilir miydiniz. Amaçlar konusunda ne denilmek istendiğini kolayca anlıyabildiniz mi?).

5. Dersin, benim ön bilgim ya da deneyimlerimle ilişkisini kurdu mu? (Örneğin, dersi benim eski bildiklerim ve deneyimlerime bağliyerek ilgimi çekti mi?).

6. Benim soru, yanıt ve katkılarıma olan tepkisi olumlu muydu? (Örneğin soru, yanıt ve katkılarım ile ilgi ve dikkat gösterdi mi?).

7. Benim açıklama ve katkıda bulunmam için olanak yarattı mı? (Örneğin sınıf çalışmalarına katılma, yorum yapma, ya da soru sormanıza olanak verdi mi?).

8. Dersin amaç ya da amaçlarını ne zaman gerçekleştirmiş olduğumu nasıl bileceğimi belirtti mi? (Örneğin, dersin amaçlarına ulaşmış olduğunuzun kanıtı olarak; ne yapabilmemiz gerektiğini biliyormuydunuz?).

9. Derste, ilgimi çekecek bir şey bulmama yardım etti mi? (Örneğinneğin, derste anlatılanları öğrenmek istediniz mi?).

10. Öğretmen kendisi, derste hevesli miydi? (Örneğin, konuşma, davranış ve dersin önem ya da özüne ilişkin değişik kanıtlarıyla hevesli olduğunu gösterdi mi?).

11. Dersle ilgilenmeme yardım edecek eğitim araçlarını kullandı mı? (Örneğin, karatahta, levhalar, harita, grafikler vb. kullandı mı?).

S. No.	Başaramadı	Başardı	Başarı Derecesi				
			Çok Zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Pekiyi
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

Açıklamalar: (Öğretmen, dersin sunumunu geliştirmek için neler yapabilir?).

Ortalama

Öğretmen .....

Tarih ...../...../.....

Gözlemci .....